

Upplevelsenämndens verksamhetsanalys 2027 och plan 2028-2029

Ärendenummer: UPN2026/83

Datum: 2026-04-01

Upplevelsenämnden

Danielle Littlewood Larsson

Strateg

Danielle.littlewood@enkoping.se

Kontakta kommunen: telefon: 0171-62 50 00, e-post: kommunen@enkoping.se

Webbadress: enkoping.se

Postadress: Enköpings kommun, 745 80 Enköping

Organisationsnummer: 212000-0282

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning	4
2 Kommunens styrmodell	5
2.1 Årshjul.....	6
3 Uppdrag och Ansvar	7
4 Strategisk analys	9
5 Nämndens kommande förändringar och utmaningar	13
5.1 Förändringar och utmaningar utifrån externa omvärldstrender	13
5.2 Förändringar och utmaningar utifrån lagar och myndighetskrav	15
5.3 Övriga förändringar och utmaningar	17
6 Nämndens omställning för att möta kommande förändringar och utmaningar	18
7 Ekonomi	20
7.1 Driftbudget	20
7.2 Förändringar i driftsbudget	23
7.3 Taxor och avgifter	24
8 Investeringsplan 2027–2036	25
8.1 Analys av nämndens investeringsbehov	25
8.2 Skattefinansierad investeringsplan	26
8.3 Större investeringar efter 10-årsplanen	32

1 Sammanfattning

Upplevelsenämnden står inför en period av omfattande förändringar där befolkningstillväxt, nya nationella reformer och förändrade fritids- och kulturvanor påverkar uppdraget. Ökade behov bland barn och unga i nämndens främjande uppdrag, större krav på att samverka i förebyggande arbete enligt ny socialtjänst lag samt förändringar inom civilsamhället skapar ett mer komplext verksamhetslandskap. Samtidigt är nämnden anläggningstung, särskilt inom idrottens verksamhetsområde. Både nya och befintliga lokaler samt markanläggningar, driver kostnader i form av investeringar med påföljande kapitaltjänstkostnader och kräver långsiktigt hållbara prioriteringar för att säkra en hållbar ekonomi och kvalitetssäkring av kärnuppdraget.

Nämnden behöver särskilt möta utmaningar kopplade till social hållbarhet, ojämlikheter i ungas uppväxtvillkor, klimatpåverkan, ökade förbunds krav på idrottsanläggningar och en fortsatt snabb digitalisering. Förändringar inom föreningslivet och ett selektivt ideellt engagemang ställer krav på nya arbetssätt, flexibla stödformer och stärkt dialog. Personalomsättning och begränsat ledningsstöd påverkar även kapaciteten i organisationen.

För att möta utvecklingen inom befintlig budgetram behöver nämnden genomföra en omställning med tydliga prioriteringar, effektiviseringar och modernisering av arbetssätt. Det innebär bland annat ökad digitalisering och självservice, minskade eller omställda verksamheter med låg nytta, stärkt samnyttjande av lokaler samt mer datadrivna beslut om bemanning och öppettider. Exempel på denna typ av förändrat arbetssätt kring bemanning och tider är de ändrade turerna på biblioteksbussen och kapprumsbibliotek. Arbetet med partnerskap och samverkan med civilsamhället utvecklas för att skapa hållbara lösningar. Omställningen ger ökad kostnadskontroll och riktade insatser mot barn och unga, men kan leda till minskade öppettider och begränsat utbud för vissa målgrupper.

Ekonomi präglas av höga fasta kostnader, minskade statsbidrag och generella effektiviseringskrav om 1 procent 2027 och 1,4 procent 2028. För att nå budget i balans krävs kompetensväxling, omställning till kvalitativ service till invånare och besökare, minskade ambitioner i vissa delar och organisatoriska förändringar. Arbetet med taxor och avgifter utgår från redan beslutade principer om höjning utifrån index. Volymuppräknning sker enbart för allmän kulturverksamhet, idrottsanläggningar och fritidsgårdar vilket innebär att kostnadstäckning saknas för övriga verksamheter. Utan prioriteringar riskerar nämnden att inte klara ökade kostnader kopplade till demografi, drift och investeringar.

Nämndens lokalbehov är sammanställda i lokalbehovsplan och finns omhändertagna i kommunfullmäktiges lokalförslagsplan och investeringsplan. Genomfört 2026 är nytt aktivitetscenter på Västerleden

och nytt föreningshus. Kulturhus Joar pågår och beslut ska inom kort fattas om en framtida multihall. Kommunens uppdrag att minska investeringsplanen med 30 procent har lett till framflyttningar, reducerade markeringsbelopp och i vissa fall bortprioriterade projekt. Det innebär risker för försämrad kvalitet i anläggningar, ökade underhållsbehov och försenade möjligheter att möta befolkningens behov. Samtidigt skapar investeringar i energieffektiviseringar, hållbara material och cirkulära arbetssätt möjligheter att bidra till kommunens klimatmål.

Sammantaget befinner sig upplevelsenämnden i en nödvändig omställning där fokus ligger på att säkra kärnverksamhet, stärka jämlika uppväxtvillkor, Bidra till förutsättningar för att utveckla ändamålsenliga mötesplatser och hantera ekonomin långsiktigt hållbart – i en tid där både förväntningar och behov ökar snabbare än resurserna.

2 Kommunens styrmodell

All styrning i Enköpings kommun tar sin utgångspunkt i kommunens vision. Visionen är gemensam för hela kommunkoncernen och ska fungera som en ledstjärna för kommunens utveckling i helhet. Det är kommunfullmäktige som beslutar om kommunens vision. Medborgarfokus och ett hållbart förhållningssätt ska genomsyra allt vi gör.

Vart fjärde år beslutar kommunfullmäktige om en långsiktig plan för kommunkoncernen. Den långsiktiga planen utgör den politiska viljan och anger färdriktningen för kommunkoncernen de kommande fyra åren. Kommunfullmäktige beslutar även om andra styrdokument som avser hela kommunen/koncernen.

Varje nämnd, bolag och förbund ansvarar för att bedriva en effektiv verksamhet med god kvalitet med utgångspunkt i grunduppdraget, de ekonomiska förutsättningarna samt kommunfullmäktiges politiska målbild och mål, uppdrag/satsningar och övriga beslut.

Förutom de politiska nivåerna i vår styrning har även förvaltningar, avdelningar och enheter ett ansvar för sitt eget grunduppdrag. Med god kvalitet som utgångspunkt och inom sina ekonomiska förutsättningar har de mandat att utveckla den egna verksamheten genom att definiera

utvecklingsmål för verksamheten och genomföra aktiviteter för att nå målen.

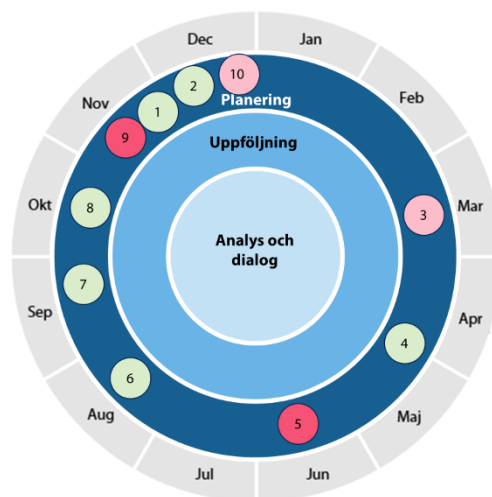
Systematisk planering, uppföljning och analys är en central och viktig del i styrmodellen. Varje nämnd och bolag ansvarar för att regelbundet och systematiskt följa upp den egna verksamheten utifrån mål och resultat, kvalitet, ekonomi och personal. Kommunkoncernens gemensamma uppföljning sker vid fyra tillfällen per år. Det gäller perioderna januari-mars, januari-augusti, januari-oktober och för helåret.

2.1 Årshjul

All verksamhet kräver god planering. Kommunens planeringsprocess syftar till att belysa framtida utmaningar och förändringar som är av vikt för kommunens verksamheter så att de kan utföra sitt uppdrag på ett effektivt och kvalitetssäkrat sätt.

Processen inleds med nämndernas verksamhetsanalyser, som beslutas av respektive nämnd under våren. Verksamhetsanalyserna utgör sedan beslutsunderlag till kommunens fördelning av ekonomiska resurser.

Planeringsprocessen finns beskriven i kommunens årshjul, som beslutades av kommunstyrelsen i ärendet "Tidplan för planering och uppföljning 2026" den 10 juni 2025 (KS2025/188).

1. Omvärldsdag/Kick-off 2027 års process (november)
2. Planeringsunderlag 2027 års process skickas ut (december)
3. **Verksamhetsanalys 2027 för respektive nämnd tas fram (januari-april)**
4. Dialoger och budgetberedning (april-maj)
5. KS beslut om planeringsförutsättningar 2027 (juni)

6. Kvalitetssäkring (juni-augusti)
7. Dialoger och budgetberedning (september-oktober)
8. Kommunstyrelsen behandlar budgeten (oktober)
9. Kommunfullmäktiges budgetbeslut (november)
10. Nämnders beslut om Nämndplan med budget + internkontrollplan (december)

3 Uppdrag och Ansvar

Upplevelsenämnden ansvarar för att skapa goda förutsättningar för kultur-, idrotts- och fritidsliv i Enköpings kommun. I uppdraget ingår att erbjuda invånare i alla åldrar möjligheter till meningsfull fritid, kulturupplevelser, lärande, social samhörighet och fysisk aktivitet. Nämnden arbetar också med social hållbarhet genom insatser som stärker trygghet, delaktighet och jämlika uppväxtvillkor.

Upplevelsenämnden har ett brett och komplext uppdrag som spänner från kultur- och fritidsutbud, folkhälsa och bildning till social hållbarhet och mötesplatser. Nämnden befinner sig samtidigt i en period av omställning med flera större utvecklingsprocesser, digitala förändringar, personalförändringar och skärpta ekonomiska förutsättningar. Trots detta utvecklas verksamheterna kontinuerligt och bidrar starkt till kommunens mål om trygghet, samhörighet, självständighet och stolthet.

Ansvarsområden

Nämnden ansvarar för hela kommunens idrotts- och badanläggningar, friluftsanläggningar som motionsspår, utegym och friluftsbad samt Bredsands camping. Den driver även Fritidsbanken och arbetar för att främja fysisk aktivitet.

På kulturområdet ansvarar nämnden för Kulturskolan, biblioteksverksamhet, fritidsgård och fritidsklubb, kulturstöd, kommunens konst och offentlig gestaltning, kulturmiljö, museiverksamhet och guideverksamhet. Även konsumentvägledning ingår i uppdraget. Nämnden ger stöd till cirka 150 föreningar och övrigt civilsamhälle genom ekonomiska bidrag, konsultativt stöd och dialoger.

Organisation

Upplevelseförvaltningen har cirka 150 tillsvidare och visstids anställda. Förvaltningen är organiserad i ett ledningsteam samt två huvudsakliga verksamhetsområden:

- Idrott och fritid – med enheterna idrottsplatser och ishallar, Badanläggningar, Bredsands camping och friluftsbad samt idrottshallar och fritidsbanken.
- Kultur – med enheterna Kulturskolan, Enhet Unga, Kultur, konst, bibliotek samt Enköpings museum.
- Enheten Föreningsstöd har ett förvaltningsövergripande uppdrag och är från 2026 placerad under förvaltningschef tillsammans med ledningsteamet.

Viktiga förändringar gentemot tidigare år

De senaste åren har inneburit både organisatoriska och verksamhetsmässiga förändringar. Fler chefer, inklusive förvaltningschefen, har slutat under 2025 och ersatts av tillförordnade chefer. Detta har påverkat arbetstakt och prioriteringar, särskilt inom utvecklingsuppdrag kopplade till barn och unga.

Nämnden arbetar sedan 2024 med tre långsiktiga utvecklingsmål som nu konkretiserats ytterligare:

1. Minska skillnader i barn och ungas uppväxtvillkor
2. Stärka folkhälsa och demokrati genom utvecklade mötesplatser
3. Stärka förutsättningarna för föreningsliv och civilsamhälle

Ett flertal stora projekt påverkar verksamheten, bland annat Kulturhus Joar, nytt meröppet bibliotek i Örsundsbro, Västerledens aktivitetscenter och utvecklingen av ett föreningshus. Samtidigt har investeringar inom idrotts- och fritidsanläggningar försenats, vilket påverkar kapitaltjänst-kostnaderna och planeringen framåt.

Digitalisering är och kommer fortsatt vara ett stort förändringsområde. Det nya boknings- och bidragssystemet infördes 2025, och upphandling av ett kompletterande system för aktivitetsbokning och biljetthantering till 2026 pågår.

Nationella reformer påverkar också uppdraget, särskilt fritidskortet som infördes 2025, och ställer krav på stöd till föreningslivet och information till vårdnadshavare, barn och unga.

Ekonomiskt präglas nämnden av ökad kostnadsbelastning, minskade statsbidrag och krav på årliga effektiviseringar.

4 Strategisk analys

Upplivelsenämnden behöver ha en balans i de tre aspekterna av hållbarhet - social, miljö och ekonomi - där social hållbarhet är nämndens kärnuppdrag. Upplivelsenämnden går in i en period som präglas av både betydande omställningar och stora utvecklingsmöjligheter. Kommunens tillväxt, förändrade samhällsbehov, nya nationella reformer och investeringar i nya lokaler skapar ett läge där verksamheten behöver växa in i ett mer komplext och kravfyllt uppdrag samtidigt som de ekonomiska ramarna fortsatt är ansträngda.

Upplivelsenämnden står inför en period där tillväxt, samhällsförändring och nya krav skapar ett brett och komplext uppdrag. De största utmaningarna ligger i:

- att prioritera rätt när behov och förväntningar växer snabbare än resurserna
- att hantera ökande investerings- och underhållsbehov
- att bibehålla kvalitet i drift trots hög arbetsbelastning och stora fasta kostnader
- att säkerställa jämlik tillgång till kultur, fritid och mötesplatser
- att stärka civilsamhällets förutsättningar i ett förändrat engagemangslandskap

Samtidigt finns stora möjligheter:

- nya lokaler och anläggningar
- stärkt samverkan mellan nämnder
- digitalisering och nya arbetssätt
- kulturens och idrottens roll i samhällsbyggandet
- civilsamhällets kraft och engagemang
- klimatdriven innovation och hållbara livsstilar

Med strategiska prioriteringar, stabil samverkan och ett helhetsgrepp kring ekonomi och lokaler kan nämnden ta tillvara möjligheterna och bidra till ett starkare, mer inkluderande och hållbart Enköping.

Demografi och samhällsförändring- ökade behov och högre förväntningar

Enköping har växt stabilt, och grupperna barn, unga och äldre har blivit fler under en tioårsperiod men senaste befolkningsprognosen visar på en utplaning. Den tidigare befolkningsökningen har inneburit en ökad belastning på anläggningar, mötesplatser och föreningsliv, samtidigt som förväntningarna på service och kvalitet har stigit. Samhället förändras också i snabb takt. De organiserade föreningsaktiva är oförändrat men vi ser en växande individuell konsumtion av kultur och idrott, ökad digitalisering och förändrade mobilitetsmönster påverkar verksamheten.

Därför måste den anpassa sitt erbjudande för att vara relevant och nå ut bredare.

En viktig trend handlar om *framtidens engagemang*. Civilsamhället får större betydelse samtidigt som det ideella engagemanget blir mer selektivt och mindre självklart. Detta kräver nya sätt att organisera stöd, mobilisera volontärer och skapa inkluderande och lågtröskliga verksamheter och aktiviteter.

Social hållbarhet och jämlika uppväxtvillkor- ett växande ansvar

Nämndens verksamheter spelar en allt viktigare roll i det förebyggande arbetet. Det gäller särskilt inom områden som:

- ojämlika uppväxtvillkor
- ungas fritidsvanor, psykiska hälsa och delaktighet
- brottsförebyggande arbete och trygghet
- integration och inkludering
- föräldrastöd och läsfrämjande insatser

Kommande år präglas av nya nationella reformer (bland annat ny socialtjänstlag och Fritidskortet) som innebär ökade förväntningar på kommunen och ett behov av stabila kontaktvägar, tydliga arbetssätt och stark samverkan över nämndsgränser.

För att nå målen krävs också att verksamheterna förmår sänka trösklarna för barn och unga som i dag står längre från kultur-, fritids- och idrottsutbudet.

Lokaler, anläggningar och investeringar- växande behov och stora kostnadsdrivare.

Nämnden står inför betydande investeringar i både nya anläggningar och lokaler samt upprustning av befintliga. De mest centrala utvecklingsprojekten är:

- Kulturhus Joar
- Föreningshus
- Nya aktivitetscentret på Västerleden
- Nytt meröppet bibliotek i Örsundsbro
- Modernisering av idrottsanläggningar och behov av ny multihall
- Upprustning av äldre anläggningar och spontanidrottsytor

Nämnden är anläggningstung, med mycket höga fasta kostnader och ökande kapitaltjänstkostnader. Detta innebär att varje ny investering påverkar driftbudgeten långsiktigt och kraftigt, något som gör prioriteringar helt avgörande.

Att utveckla samnyttjande, effektiv lokalanvändning och långsiktig

lokalförsörjningsplanering blir därför en av de viktigaste strategiska frågorna framåt.

Ekonomiska förutsättningar- begränsat handlingsutrymme och ökade kostnader

Nämndens ekonomi pressas både av strukturella förutsättningar och samhällsekonomiska faktorer:

- Stora fasta kostnader (lokaler, personal, städ) begränsar flexibiliteten.
- Generella effektiviseringskrav fortsätter 2026–2028.
- Underhålls- och investeringsbehov ökar snabbare än budgetutrymmet.
- Minskade statliga stöd, särskilt till studieförbund och kulturområdet, påverkar möjligheterna att upprätthålla nivåer.
- Taxor och avgifter justeras enligt gällande indexreglering, vilket innebär begränsat ekonomiskt handlingsutrymme via intäktssidan.

Ekonomi behöver därför hanteras med både uthållighet och strategisk precision –där investeringar måste vägas mot driftens långsiktiga bärkraft.

Civilsamhälle och föreningsliv- stark resurs men med nya behov

Civilsamhället i Enköping är starkt och brett, men står inför flera utmaningar:

- ökad press på ideella krafter
- behov av nya typer av stödstrukturer
- förväntningar på kommunen som samverkanspart
- lokalbehov som inte matchar dagens anläggningsbestånd
- bredden av idrotter medför ett önskemål om specifik utformning av lokaler och minskad möjlighet till samnyttjande

Nämnden behöver därför utveckla moderna, flexibla arbetssätt för dialog, partnerskap, kompetensstöd och långsiktig samverkan.

Klimatomställning- både utmaning och utvecklingsmöjlighet

Klimatpåverkan från anläggningar, transporter och evenemang är betydande och behöver integreras mer systematiskt i planering och drift. Sårbarheten ökar också i takt med extremväder och slitage på anläggningar.

Samtidigt finns tydliga möjligheter:

- kultur- och fritidssektorn kan vara motorer för hållbara beteenden
- utveckling av cirkulära arbetssätt (till exempel utlån genom bibliotek, kulturskola och Fritidsbanken)

- energieffektivisering i anläggningar
- hållbara transporter och logistiklösningar

Det krävs ett mer aktivt och sammanhållet klimatarbete för att nå kommunens mål om klimatneutralitet 2030. Därför behöver nämnden och förvaltningen prioritera arbetet i handlingsplanen i klimatstrategin.

Organisation och kompetens- hög belastning och behov av förstärkning

Förvaltningen befinner sig i ett skede med:

- hög arbetsbelastning
- kompetensbrist inom vissa områden (bl.a. kulturskola, ledningsfunktioner)
- flera vakanta chefstjänster
- centrala stödfunktioner som är i utveckling efter centralisering

Det finns ett gap mellan krav och resurser, vilket kan påverka arbetsmiljö och kvalitet. Kapacitet behöver stärkas för att klara det ökade uppdraget och för att genomföra kommande strategi- och utvecklingsarbete.

Digitaliseringen- en möjlighet till effektivisering och bättre service

Digitaliseringen är en strategisk möjlighet för nämnden, särskilt genom:

- nya boknings- och bidragssystem
- kommande system för aktivitetsbokning och biljetthantering
- digitala tjänster för bibliotek och museum
- automatisering av administrativa moment

Digital utveckling kan frigöra kapacitet, höja kvaliteten och ge invånare enklare, mer tillgänglig service – men kräver fortsatt samordning och investering.

5 Nämndens kommande förändringar och utmaningar

5.1 Förändringar och utmaningar utifrån externa omvärldstrender

Ojämlika livsvillkor, folkhälsa och barn och ungas förutsättningar

Kommunens trend- och omvärldsanalys visar på fortsatt ojämlikhet i ungas livsvillkor, bland annat kopplat till psykisk hälsa, fysisk aktivitet och tillgång till meningsfull fritid. Detta förstärks av områdesvisa skillnader, där exempelvis Romberga har betydligt lägre föreningsdeltagande än andra delar av kommunen. Upplevelsenämndens grunduppdrag, som i hög grad handlar om att skapa goda förutsättningar för barn och unga att utvecklas, känna samhörighet och delta i meningsfulla sammanhang.

Upplevelsenämndens verksamheter – kulturskolan, biblioteken, fritidsgårdarna och fritidsklubbar, idrottsanläggningar, spontanidrottsytor och museet – har en central roll i att främja hälsa, stärka sociala nätverk och bidra till jämlika uppväxtvillkor. Arbetet hänger nära ihop med det gemensamma nämndmålet Stärkt samverkan för goda och jämlika uppväxtvillkor och ökad framtidstro för barn och unga mellan fyra nämnder (socialnämnden, utbildningsnämnden, vård- och omsorgsnämnden och upplevelsenämnden).

Önskad effekt:

- Att alla barn och unga, oavsett bostadsområde eller bakgrund, ges goda möjligheter till kultur, idrott och fritid.
- Att verksamheterna bidrar till förbättrad psykisk hälsa och minskade skillnader i deltagande.
- Att samverkan fördjupas, särskilt i Romberga, Lillsidan och andra prioriterade områden.
- Att ungas röster fångas in och används i planering och beslut.

Om vi inte lyckas:

- Skillnader i barns och ungas livsvillkor kan öka.
- Fler unga riskerar att stå utan trygga och hälsofrämjande sammanhang.
- Kommunens gemensamma målbild om trygghet, samhörighet och självständighet påverkas negativt.

Klimatförändringar och energiomställning

Klimatförändringar påverkar redan idag förutsättningarna för kommunens anläggningar genom ökad risk för extremväder, översvämningar och högre energikostnader. I takt med nya EU-krav och nationell klimatpolitik ökar behovet av hållbara materialval, klimatkrav i upphandling och systematisk uppföljning av klimatpåverkan.

Samtidigt pekar nämndplanen på att klimatarbetet behöver integreras i ordinarie verksamhet, inte hanteras separat. Förvaltningen har redan tagit steg mot fossilfria transporter, energieffektiviseringar och cirkulära arbetssätt såsom Fritidsbanken och biblioteksverksamhetens resurser.

Önskad effekt:

- Klimatanpassade anläggningar och hållbara investeringar som klarar framtidens krav.
- Minskad klimatpåverkan genom hållbara upphandlingar och transporter.
- Förstärkt samverkan med tekniska nämnden, samhällsbyggnad och andra aktörer.

Om vi inte lyckas:

- Stora omedelbara kostnader vid skador eller energiprishöjningar.
- Svårigheter att nå kommunens mål om klimatneutralitet senast 2030.
- Risk att verksamhet behöver begränsas till följd av klimatrelaterade störningar.

Förändrade värderingar, samhällsklimat och behov av delaktighet

Omvärldsanalysen pekar på ett förändrat samhällsklimat där behovet av transparens, delaktighet och värdegrundsarbete ökar. Detta påverkar särskilt föreningslivet, fritidsgårdarna och kommunens kultur- och idrottsmiljöer.

Unga uttrycker tydligt behov av att bli lyssnade på och involverade. Det kräver systematiserade arbetssätt, trygga mötesplatser och förebyggande insatser såsom värdegrundsutbildningar, ledarstöd och samverkan i exempelvis SSPF och Tryggare Enköping.

Önskad effekt:

- Trygga och inkluderande miljöer för barn, unga och äldre.
- En stärkt dialog med civilsamhället och en ökad delaktighet för unga.
- Genomarbetat arbete mot otillåten påverkan och välfärdsbrott.

Om vi inte lyckas:

- Minskad tillit till kommunen och i förlängningen till demokratin.
- Svårigheter att rekrytera ledare och engagera frivilliga.

Digitalisering och förändrade fritidsvanor

Invånarna rör sig alltmer mellan organiserad aktivitet och egenaktivitet, vilket påverkar det mer traditionella föreningslivet. Samtidigt ökar förväntningarna på digital tillgänglighet.

Upplevelsenämnden har redan tagit flera steg genom nytt boknings- och bidragssystem och digitala utvecklingsåtgärder. Samtidigt väntas behovet av digitala stöd tjänster öka ytterligare.

Önskad effekt:

- Smidiga, digitala tjänster som frigör tid och gör det enkelt för invånare och föreningar.
- Ett flexibelt utbud som möter både föreningsaktiva och egenaktiva.

Om vi inte lyckas:

- Missad kontakt med viktiga målgrupper som har behov av digitala stöd tjänster.
- Högre administrativ belastning och lägre service.

5.2 Förändringar och utmaningar utifrån lagar och myndighetskrav

Ny socialtjänstlag- stärkt krav på förebyggande och kunskapsbaserat arbete.

nya lagen som trädde i kraft 2025 förstärker behovet av tidiga insatser och samverkan. Kultur och fritid lyfts som viktiga delar för att främja jämlika levnadsvillkor, minska social utsatthet och stärka social inkludering. Det innebär ett tydligt uppdrag för upplevelse nämnden att arbeta mer systematiskt, kunskapsbaserat och samordnat.

Önskad effekt:

- En tydlig roll i kommunens förebyggande arbete.
- Tydliga kontaktvägar och hållbara samarbetsformer med socialförvaltningen, utbildning och vård- och omsorg.

Om vi inte lyckas:

- Lagens intentioner riskerar att inte nås.
- Kortare framförhållning och mer akuta insatser för barn och unga.

Kultursamverkansmodellen- förändrad statlig styrning

Staten föreslår en utveckling av den befintliga modellen med mer strukturerad samverkan och förändrade riktlinjer. Detta kan påverka kommunens tillgång till statliga kulturmedel och kräver god samverkan med regionen.

Önskad effekt:

- Stabil finansiering och tydliga samverkansstrukturer.
- Ett brett och tillgängligt kulturutbud.

Om vi inte lyckas:

- Minskad möjlighet att ta del av statliga stöd.
- Risk för ojämlik tillgång till kultur.

Fritidskortet- förväntad ökning av barn i aktivitet

Reformen ger fler barn möjlighet att delta i aktiviteter och har en kompensatorisk del för utjämna barns olika uppväxtvillkor och ställer krav på kommunen att stödja föreningslivet administrativt och kapacitetsmässigt.

Önskad effekt:

- Jämlik tillgång till fritidsaktiviteter för barn 8–16 år.
- Ett stödjande arbetssätt gentemot föreningar och kulturskolan.

Om vi inte lyckas:

- Föreningslivet kan få svårt att möta ökad efterfrågan.
- Barn och unga riskerar att inte få tillgång till aktiviteter trots reformens intentioner.

Klimatlagstiftning och hållbarhetskrav

Nya krav på klimat redovisning, upphandling och hållbara investeringar kräver mer strukturerade arbetssätt och ökad kompetens.

(Se även kapitel 5.1.)

Önskad effekt:

- Integrerat klimatarbete i styrning, planering och investeringar.

Om vi inte lyckas:

- Risk för kostsamma omställningar i efterhand och bristande regel efterlevnad.

Förslag till ny lagstiftning - stärkt konkurrens i privat och offentlig verksamhet

Regeringen föreslår ny lagstiftning för stärkt konkurrens i privat och offentlig verksamhet från 1 augusti 2026, med undantag för bestämmelserna om utvärdering och särredovisning som föreslås träda i kraft den 1 januari 2027. Propositionen innehåller förslag om en ny lag om offentlig säljverksamhet och viktiga ändringar i konkurrenslagen i syfte att förbättra konkurrensen i offentlig och privat verksamhet. Bedömningen är att det inom UPN:s uppdrag kan finnas verksamhet som kan komma att omfattas, till exempel kafé och gymverksamhet.

5.3 Övriga förändringar och utmaningar

Förvaltningens storlek, struktur och kapacitet

Upplevelseförvaltningen är en liten organisation med ett brett och komplext uppdrag. Samtidigt har ledningsstödet minskat betydligt över tid, vilket påverkar möjligheten att hålla ihop kvalitetsarbete, internkontroll, uppföljning och utvecklingsarbete.

Önskad effekt:

- En hållbar organisation med goda förutsättningar för systematiskt arbete.
- Minskad administrativ börda i kärnverksamheterna.

Om vi inte lyckas:

- Risk för hög arbetsbelastning, kvalitetsbrister och lägre måluppfyllelse.

Kulturhus Joar- Driftförutsättningar inför öppning

Bemanningen som planerades från början finns inte kvar i budgetramen. Detta påverkar möjligheten att öppna huset med önskad nivå av service och tillgänglighet.

Även flytten av museet till Kulturhus Joar får en ekonomisk påverkan på projektet. Engångskostnader för denna flytt fanns med i kalkylen inför investeringsbeslutet, och är kostnader som inte ryms inom befintlig

budgetram.

Skulle dessa kostnader inte ersättas så kommer det få en negativ påverkan på nämndens övriga verksamheter.

Önskad effekt:

- Ett kulturhus som blir en levande mötesplats för alla generationer från start.

Om vi inte lyckas:

- Betydligt begränsat öppethållande och minskad service.

Föreningarnas hus Enköping- genomförande av politiskt beslut

Hyreskostnaderna täcks inte i nuvarande ram men projektet är viktigt för civilsamhället och för kommunens mötesplatser.

Önska effekt:

- En stabil och långsiktig mötesplats som stärker föreningslivet.

Om vi inte lyckas:

- Beslutet kan inte genomföras.

Föreningslivets utveckling och behov av moderna stödformer

Budgeten för föreningsbidrag har varit oförändrade under lång tid samtidigt som befolkningen växer, engagemangsformer förändras och lokalkostnader ökar. Det nya boknings- och bidragssystemet och enheten Föreningsstöd ger goda förutsättningar men behoven ökar.

Önskad effekt

Ett föreningsliv med goda förutsättningar att rekrytera ledare och aktiva, utvecklas och skapa inkluderande verksamhet.

Om vi inte lyckas:

Föreningar kan behöva minska verksamhet eller stänga.

Stora investeringsbehov och ökade kapitaltjänstkostnader

Upplevelsenämnden är anläggningstung och redan befintliga anläggningar kräver underhåll och modernisering. Inom idrott och fritidsområdet består budget av knappt 70 procent av lokalkostnader. Motsvarande siffra inom allmän kulturverksamhet (scen) är 30 procent. Resterande verksamheter har lokalkostnader som är 10 procent eller mindre.

Önskad effekt:

Långsiktig planering och effektiv lokalförsörjning.

Om vi inte lyckas:

Högre kostnader över tid och svårigheter att möta invånarnas behov.

6 Nämndens omställning för att möta kommande förändringar och utmaningar

Upplevelsenämnden står inför betydande utmaningar kopplat till ekonomiskt utrymme, ökade lagkrav, nya investeringar, personalförändringar och ett brett uppdrag. För att klara uppdraget inom tilldelad budgetram krävs tydliga prioriteringar, effektiviseringar och förändrade arbetssätt.

Den samlade bedömningen är att Omställningen bedöms vara nödvändig för att kunna bedriva en långsiktigt hållbar verksamhet inom nuvarande ekonomiska ramar. Den möjliggör:

- tydligare fokus på barn och ungas uppväxtvillkor
- effektivare drift och minskad administration
- starkare samverkan med civilsamhället
- bättre måluppfyllelse genom prioriterad verksamhet

Nämnden ser följande möjligheter till omhändertagande av utmaningar och förändringar

Genomföra prioriteringar och omställningar för att frigöra resurser:

minska eller avsluta verksamhet så som lokaler och avtal med låg nytta i förhållande till kostnad,

sänka ambitionsnivåer där det är möjligt utan att äventyra lagstadgade uppdrag,

öka graden av självservice, digitalisering och automatisering i bokningar, bidragshantering och interna processer,

stärka samnyttjande av lokaler, resurser och personal. Till exempel genom att öka beläggningsgrad på befintliga anläggningar och lokaler i hela kommunen. Samt fortsatt utveckla samverkan av resurser och personal inom kommunal förvaltning.

Utveckla arbetet med innovation och verksamhetsutveckling

fortsätta digitaliseringen, inklusive implementering av nytt aktivitets- och biljettsystem,

utreda och införa robotiserade och smarta driftlösningar för skötsel och städ,

utveckla strukturer för civilsamhällessamverkan via IOP, arrenden och extern finansiering.

Genomföra en förändring av arbetssätt

stärka tvärfunktionella arbetssätt och gemensamma stödfunktioner,

införa en tydlig prioriteringsmodell kopplad till nämndens mål och barnrättsperspektivet,

arbeta mer datadrivet i prioriteringar kring öppettider, bemanning och målgruppsbehov.

Nämnden ska säkerställa att omställningen genomförs med beaktande av konsekvenser för målgrupper, medarbetare, nämndens måluppfyllelse, ekonomi och påverkan på andra nämnder.

Om nämnden genomför åtgärderna innebär det att resurser kan riktas tydligare mot kärnuppdraget och bidra till kommunfullmäktiges mål. Samtidigt kan minskade öppettider och ett reducerat utbud påverka tillgänglighet och delaktighet negativt. Barn och unga kan nås bättre genom prioriterade insatser, men äldre och särskilda målgrupper riskerar att få minskat stöd om mötesplatser begränsas. Redan idag har nämnden genomfört förändringar i arbetssätt kopplat till öppettider och tillgänglighet, genom ändrade turer av biblioteksbusen, kapprumsbibliotek etc

För medarbetarna kan minskad administration och tydligare styrning förbättra arbetsmiljön, men omställningen kan initialt öka belastningen och kräver hantering av kompetensförlust. Verksamheten kan bli mer effektiv med bättre dataunderlag och hållbarare resursanvändning, men mindre enheter blir mer sårbara vid neddragningar.

Ekonomiskt kan nämnden på sikt minska drift- och personalkostnader samt använda lokaler mer effektivt, även om digitalisering och automation kräver initiala investeringar. För andra nämnder kan ett stärkt förebyggande arbete vara positivt, särskilt för socialnämnden och utbildningsnämnden. Samtidigt kan minskad främjande verksamhet öka trycket på skola och socialtjänst om prioriteringar inte samordnas.

7 Ekonomi

Planeringsunderlaget som används som underlag till nämndens budget utgår från föregående års budget med kostnadsuppräknningar.

- Lönekostnader räknas upp (från 1 april) med 3,5 procent åren 2027, 2028 och 2029
- Lokalkostnader räknas upp med 3,2 procent åren 2027, 2028 och 2029
- Övriga kostnader räknas upp 2,5 procent år 2027, 2,6 procent 2028 och 2029

Utöver ovanstående ingår detta i budgetramen:

- Internränta är 2,25 procent för 2027-2029
- Personalomkostnadspålägg är 40 procent för 2027-2029
- Volymersättning enligt befolkningsprognos.
- Ersättningar för strukturstyrkostnader gällande kapitaltjänster.
- Effektiviseringar är 1 procent 2027, 1,4procent 2028 och 0 procent 2029.

7.1 Driftbudget

Verksamhet, mnkr	Bokslut 2025	Budget 2026	Förändring 25/26	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029
Nämnd UpN	-0,9	-0,9	0,0	-1,0	-1,0	-1,1
Övrig politisk verksamhet	-0,4	-0,4	0,0	-0,4	-0,4	-0,4
Konsumentvägledning	-0,1	-0,1	0,0	-0,1	-0,1	-0,1
Infrastruktur (parkguidning, vänort & turism)	0,0	-0,1	-0,1	0,6	0,6	0,5
Tillstånd mm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Allmän fritidsverksamhet	-3,5	-3,1	0,4	-3,6	-3,6	-3,7
Stöd till studieorganisationer	-0,5	-0,5	0,0	-0,5	-0,5	-0,6
Allmän kulturverksamhet	-18,1	-16,9	1,2	-19,1	-34,1	-35,2

Bibliotek	-14,7	-17,6	-2,9	-16,9	-17,4	-18,0
Kulturskola	-13,2	-13,9	-0,7	-14,3	-14,8	-15,4
Idrotts- och fritidsanläggningar	-100,8	-110,1	-9,3	-117,2	-122,9	-127,5
Fritidsgårdar	-8,1	-8,5	-0,4	-9,9	-10,5	-10,8
Gemensam OH UpN	-7,7	-6,8	0,9	-5,9	-6,1	-6,3
Äldreomsorg	-0,5	-0,5	0,0	-0,4	-0,4	-0,5
Insatser till personer med funktionsnedsättning	-0,7	-0,5	0,2	-0,7	-0,7	-0,8
Integration	-0,7	-0,9	-0,2	-0,9	-0,9	-1,0
Effektivisering				1,9	1,9	1,9
Effektivisering					2,9	2,9
Totalt, mnkr	-169,8	-180,7	-10,9	-188,4	-208,0	-216,4

Kommentarer till driftbudget

För budget 2027 samt plan 2028 och 2029 är fördelningen på verksamheterna preliminär, enligt resursfördelningsmodellen (RFM) 2027. Effektiviseringen för 2027 på 1 procent samt för 2028 på 1,4 procent har lagts på egna rader då det ännu inte bestämts vilka verksamheter som kommer att beröras.

I kommunfullmäktiges årsplan med budget 2026 och plan 2027–2028 finns beslut om generella effektiviseringar på samtliga nämnder. För 2027 är effektiviseringskravet på 1 procent av total budgettram vilket för upplevelsenämnden innebär en besparing på 1,9 miljoner kronor. För 2028 är effektiviseringskravet på 1,4 procent vilket innebär ytterligare 2,9 miljoner kronor i besparing. För 2029 finns ingen ytterligare effektivisering beslutad.

Om nämnden ska klara kommande års effektiviseringskrav kommer kännbara prioriteringar att behöva ske.

Vakansavdraget infördes inför 2025 för att personalbudgeten inte utnyttjades fullt ut på grund av sjukfrånvaro och vakanser. Om vakansavdraget effektiviseras bort samtidigt som sjukfrånvaron/vakanserna minskar jämfört med tidigare år, kommer verksamheterna behöva täcka sina personalkostnader på något annat sätt.

Om antalet tjänster ska minskas behöver en översyn ske utifrån nuläge och framtida behov för förvaltningen som helhet och vidare utreda vilka tjänster

som skulle kunna bli aktuella. Första steget är att titta vidare på var man kan justera öppettider och/eller ändra ambition/kvalité med minsta möjliga påverkan på nämndens målgrupp. Det kan även innebära att inte återanställa en tjänst när en medarbetare slutar sin anställning på egen begäran.

Samnyttjandet av lokaler och anläggningar behöver öka. Avtal behöver ses över och sägas upp.

För att upprätthålla en budget i balans behöver taxor och avgifter fortsätta höjas årligen, hänsyn behöver tas så avgifterna är marknadsmässiga samt att höjningar inte försvåra för vissa målgrupper att delta i aktiviteter, till exempel genom kompensatoriska åtgärder.

Att verksamheterna inte får sin budget uppräknad för volymökning innebär att verksamheten måste ligga kvar på samma budgetnivå som tidigare år trots ökande besöksantal. Det minskar verksamhetens möjligheter att ta höjd för ökade besöksantal och kommer i vissa fall även kunna leda till minskad ambition/kvalitet i leveransen.

Nedanstående tabell visar behovet av effektivisering under perioden 2027-2028 i syfte att få en budget i balans.

	2 027	2 028
Vakansavdrag tillfaller inte verksamheterna	0,3	0,45
Minska antalet tjänster		0,7
Översyn personalkostnader (konferens/seminarium/p laneringsdagar, frukt m m)	0,1	
Uppsägning/förhandling av avtal föreningslokaler/anläggningar		0,2
Årlig höjning av taxor och avgifter enligt index	0,9	0,6
Inte räkna upp verksamheternas budget med den tilldelade volymökningen	0,6	0,95
Totalt (mnkr)	1,9	2,9

7.2 Förändringar i driftsbudget

7.2.1 Volymförändringar

I resursfördelningsmodellen (RFM) kompenseras nämnderna fullt ut för volymökningar. Vid volymminskningar minskas nämndernas budgetramar motsvarande volymminskningen.

Verksamhet med volymuppräknig i RFM	Volymenhet	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029
Allmän kulturverksamhet	Befolkning $\frac{1}{2}$	49 413	49 707	50 109
Idrotts- och fritidsanläggningar	Befolkning $\frac{1}{2}$	49 413	49 707	50 109
Kulturskola	Elever	2 200	2 200	2 200
Fritidsgårdar	Unga UPN	5 684	5 815	5 878

Volymerna för allmän kulturverksamhet och idrotts- och fritidsanläggningar räknas upp med halva befolkningsökningen enligt befolkningsprognosen från november 2025.

Volymen för fritidsgårdar avser befolkningsprognosen för antalet barn och unga i åldern 9-17. Under 2025 beslutades att åldersgränsen skulle ändras till 17 år. Vilket gör att volymerna för 2027-2029 är lägre än utskickad RFM 2027

Kulturskolans volym är baserad på antalet elever som skolans verksamhet är dimensionerad att ta emot utifrån bland annat lokal och antal lärare. Volymen har varit konstant i mer än 10 år och har inte korrigerats utifrån befolkningsökningen under den perioden.

7.2.2 Flytt av budgetramar

Miljoner kronor	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029

Totalt (mnkr)			

7.3 Taxor och avgifter

Med hänsyn taget till de effektiviseringar som beslutats i budget för 2026 med plan för 2027 och 2028 så kommer taxor och avgifter inom upplevelsenämndens ansvarsområde behöva fortsätta höjas årligen som en del av uppdraget att nå en budget i balans. Upplevelseförvaltningen har i arbetet med taxor och avgifter gjort omvärldsanalyser för att tillse att de nya föreslagna taxor och avgifterna är rimliga i relation till andra liknande verksamheter och kommuner.

För 2027 föreslås höjningar av nettotaxan i styrdokumentet "Lokaler och anläggningar" med cirka 3 procent enligt index vilket innebär en höjning från 122 kronor per timme till 126 kronor per timme. I styrdokumentet "Bad och camping" föreslås generellt höjningar om 3 procent enligt index inom de flesta områden. För styrdokument "Kultur och registreringsavgift för lotterier" så föreslås generella höjningar om 3 procent enligt index. Även för 2028 bedöms indexjustering av taxor och avgifter vara aktuell i enlighet med gällande styrdokument för att klara av de beslutade effektiviseringskraven.

Den sammantagna ökade intäkten av de föreslagna justeringarna är svåra att beräkna då omständigheter som omvärld, väder och andra förutsättningar kan påverka utfallet. En målsättning är dock att de föreslagna justeringarna ska öka nämndens intäkter till 2027 med 0,6 miljoner kronor per år vid en generell höjning om 3 procent. Då taxor och avgifter ännu inte är beslutade är dock den ekonomiska påverkan oklar.

Vissa föreningar har flaggat för att samlade kostnadsökningar påverkar ekonomin, vilket behöver följas upp i dialog med civilsamhället. En höjning av en avgift, även om den är subventionerad, kan även innebära att det blir svårare för vissa barn och unga att delta i olika aktiviteter. Avgiftsnivåer behöver fortsatt vägas mot nämndens uppdrag om jämlik tillgång till kultur- och fritidsverksamhet, särskilt för barn och unga.

För verksamheter som Pepparrottsbadet och Bredsand behöver taxor och avgifter vara marknadsmässiga. Bli kostnaderna för höga riskerar det att slå tillbaka med ett minskat besöksantal och därmed en minskade intäkter.

8 Investeringsplan 2027–2036

8.1 Analys av nämndens investeringsbehov

Investeringsbehovet för upplevelsenämnden styrs av flera olika faktorer så som befolkningsprognos, verksamhetsutveckling, förbundskrav, och klimatmål.

Befolkningsutveckling

Befolkningsprognosen utgår från antaganden om antal födda, antal döda samt antal in- och utflyttare till kommunen. År 2024 hade Enköpings kommun 48 591 invånare. Enligt kommunprognos 2025 kommer Enköpings kommun ha cirka 56 996 tusen invånare år 2036 och cirka 59 956 år 2040. De närmaste åren syns en viss utplaning i befolkningsutvecklingen jämfört med tidigare år.

Befolkningsprognosen inkluderar den prognos som finns om bostadsbyggande. Kommunens översiktsplan (ÖP) är vägledande för all fysisk planering inklusive planering för verksamhetslokaler och bostäder. Det pågår just nu ett arbete med ny översiktsplanering till 2040. Den prognos som finns om bostadsbyggande under nästkommande tio år baseras på uppgifter från byggintressenter i kommunen. Den faktiska utvecklingen är beroende av konjunktur och andra makroekonomiska faktorer. En ökning av befolkningen kan innebära ett ökat tryck på verksamheter såsom fritidsgård, kulturskola, och en utökning av föreningsliv som har behov av mötesplatser, föreningslokaler, och bokning av lokaler och anläggningar.

Verksamhetsutveckling

Flera delar inom verksamhetsutvecklingen kan påverka behovet av verksamhetslokaler och uthyrningsbara lokaler och anläggningar. Möjligheter till en aktiv fritid bidrar till ökad folkhälsa vilket är en viktig prioritering utifrån den demografiska utvecklingen. Kulturverksamheten går mer mot att få människor att själva utöva kultur istället för att enbart vara åskådare, vilket kan skapa behov av mötesplatser för detta. En ytterligare del av verksamhetsutvecklingen är föreningslivet där kommunen stöttar och skapar möjligheter för föreningar, vilket i sin tur uppmuntrar invånare att på sin fritid utveckla sitt bästa jag.

Förbundskrav

De olika idrottsförbunden ställer olika krav på hur lokaler och anläggningar där deras respektive idrott spelas ska se ut. Dessa krav ser olika ut beroende på vilken nivå laget spelar i, vilket innebär att går föreningen upp en nivå kan högre krav på kapacitet och säkerhet ställas. Om en åtgärd för detta planeras så kan föreningen på dispens, men om det inte planeras för måste föreningen spela sina hemmamatcher på annan ort vilket får negativa konsekvenser både för verksamhetsutvecklingen och föreningens ekonomi.

Klimatmål

Klimatförändringarna gör att det finns ett ökat behov av att säkra anläggningar mot översvämningar då det blir vanligare med extrem nederbörd under kort tid. Redan idag finns problem på bland annat Korsängsfältet och den regniga sommaren har gjort att gräsplaner varit stängda i vissa perioder vilket skapar problem för föreningarna att genomföra sina aktiviteter och medför minskade intäkter för verksamheten. Konstgräsplanerna påverkas inte på samma sätt och är därför viktiga för framtiden, detta särskilt också med beaktande av ett ökat tryck på befintliga sporthallar. Även anläggningar som Fjärdhundrabadet och Bredsand påverkas av detta. Kommunens klimatmål (Klimatneutrala Enköping 2030) innebär i sin tur höjda ambitioner som kan innebära investeringar i exempelvis mer miljövänliga fordon och laddningsplatser för dessa.

8.2 Skattefinansierad investeringsplan

8.2.1 Fastigheter

Till Investeringsplanen 2027–2036 föreslås följande projekt:

- Bahcohallen (2027-2028) (ska upp i KS innan sommaren)
- Kulturhus Joar (2026–2028)
- Utveckling av idrottshuset, Multihallen (2032–2034) (Ska upp i nämnd i april 2026 för beslut, KS tidigt höst)
- Föreningshus, ersättning av den tillfälliga lösningen i Sandbro (2029)
- Bredsands camping, utbyggnad och ersättning av serviceutrymmen

Framflyttade investeringar:

Sporthall i samband med ny Grundskola till 2040

Större Projekt under 2027-2036

Kulturhus Joar

Projektet är påbörjat, fördröjt ca 6 mån. Klart våren 2028.

Föreningshus

Alla föreningslokaler kan ses som "Föreningshus" som kompletterar varandra och erbjuder en bredd av lokal möjligheter till Enköping kommuns invånare och föreningsliv.

Det pågår arbete med att utveckla utbudet av bokningsbara föreningslokaler som är tillgängliga dagtid. Utredningen fortlöper och en tillfällig lösning finns nu i Föreningshuset. Permanent lösning behöver vara klar under 2029.

Multihall

När gamla badhuset rivs har kommunen möjlighet att ersätta badhuset med en multihall. Det skulle vara ett lyft för både för utveckling av event och ökad turism samt för idrotten, befintliga föreningar som finns i idrottshuset och fritidsbanken.

En multihall bidrar till att skapa bättre förutsättningar för evenemang, mässor och företagsarrangemang. Den kan bidra till kommunens fortsatta utveckling genom turism samt en utveckling av konceptet lägerstaden Enköping. En multihall kan samnyttjas och ha flera funktioner inklusive scen- och förråds möjligheter vid konserter och arrangemang.

Genom att bygga en multihall istället för enbart en större publikhall så finns det även en större flexibilitet då en multihall består av två fullstora hallar bredvid varandra. Hallarna kan öppnas upp mot varandra och med utdragbara läktare kan olika matcher och evenemang hållas.

Bahcohallen

Renovering och verksamhetsanpassning av Bahcohallen. De delar av projektet som innebär underhåll måste göras för att förlänga byggnadens tekniska livslängd och därmed undvika framtida större nyinvestering. Huvuddelen av projektet innebär anpassning till förbundskrav och om detta inte genomförs kommer dispens för spel i högre serier inte längre vara möjligt och därmed måste lagen resa till andra orter för hemmamatcher. Detta förutsätter att det finns lediga halltider på andra orter. Med försämrade villkor för spel på högre nivå, riskerar intresset för idrotten att minska. Detta är inte en önskvärd utveckling eftersom idrott av olika slag bidrar till folkhälsan, ger meningsfull fritid för barn- och ungdomar enligt barnkonventionen, och trygghetsskapande åtgärder är en viktig del av kommunens samhällsbyggnad och brottsförebyggande arbete. Att inte genomföra verksamhetsanpassningarna innebär att kommunen inte ökar flexibilitet i användningen av hallen, dvs motverkar att användningen av

kommunens befintliga lokalresurser optimeras när befintlig hall inte kan användas till sin fulla potential.

Belopp i mnkr	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	Total summa 10 år
Investeringsplan 2026-2035	- 11 4,3	- 11 4,3	- 11 4,3	- 50, 0	- 50, 0	- 50, 0	- 58, 0	- 90, 0	- 80, 0	0,0		- 720 ,9
Förslag 2027-2036		- 11 4,3	- 64, 3	- 25, 0	- 25, 0	- 15 0,0	- 15 0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	- 528 ,6
Förändring		0,0	50, 0	25, 0	25, 0	- 10 0,0	- 92, 0	90, 0	80, 0	0,0	0,0	192 ,3

8.2.2 Markanläggningar

I Upplevelsenämndens budget för markanläggningar ligger investeringar anläggningar som nämnden ansvarar för som idrottsplatser, camping, friluftsbad och motionsspår. De största investeringarna avser reinvestering av konstgräsplaner. I markanläggningar ingår även dräneringar, belysningar, bevattningar, utegym med mera.

Utifrån uppdraget att se över möjligheten att minska kommunens investeringar med 30 procent under åren 2027-2035 har en översyn gjorts av planerade investeringar. Översynen har för aktuell period inneburit att investeringsnivån minskat från 59,4 miljoner till 42,1 miljoner vilket motsvarar knappt 30 procent. De förändringar som föreslås handlar i huvudsak om förskjutning av investeringar framåt i tiden, men även att vissa investeringar prioriterats bort. För 2036 föreslås en investeringsbudget på 16,1 miljoner som till största del avser reinvestering av Enavallens friidrottsanläggning med 10,8 miljoner. De år som medför de största investeringsramarna är 2032-2033 med totalt 24,3 miljoner och utgörs i huvudsak av reinvestering av konstgräs på Fanna IP, Enavallen och Korsängen där även återbruk till andra befintliga konstgräsplaner planeras.

Ett medborgarförslag om en graffitivägg är godkänt av Upplevelsenämnden under hösten 2024 vilket utökar möjligheterna till konstutövning i det offentliga rummet. Arbete med placering, utformning och tidsplan pågår. Det har konstaterats att graffitiväggen är en markanläggning. Upplevelsenämnden behöver prioritera bland sin markanläggningar för att

bestämma när i tid väggen kan uppföras.

Det finns några möjliga projekt som inte är inlagda men som kan aktualiseras och som behöver finnas beredskap för. Dessa är:

1. Utveckling av området runt Bredsandsbadet. Förvaltningen har i samarbete med andra förvaltningar arbetat fram en möjlig utvecklingsplan för området från Sommarro till Främjarstugan. Denna ska kommande året förankras politiskt och utifrån beslut som fattas där kan ytterligare investeringar komma tillföras.
2. Upplevelsenämnden har gett ett uppdrag om att utveckla Fjärdhundrabadet för att förbättra nettodriften. En utredning har genomförts som tittat på möjliga åtgärder. En första del är ställplatser som nu lagts in i planen, men där är en mer detaljerad utredning genomförs under 2026 för att se om det kan ge positiva ekonomiska effekter.
3. ESK Fotboll har avancerat till division 1 vilket medför ökade arenakrav på Enavallen. Med mindre åtgärder kommer Enavallen uppfylla kraven. Men om föreningen skulle avancera ytterligare en division skärps kraven ytterligare, vilket bland annat innebär att spelplanen ska vara uppvärmd och att ombyggnationer av befintlig byggnad behöver göras. En investering i ny beläggning på A-plan kan därför komma att aktualiseras om ett avancemang skulle ske framöver.

Belopp i mnkr	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	Total summa 10 år
Investeringsplan 2026-2035	6,7	7,2	5,9	3,1	4,2	7,4	12,8	14,1	1,4	3,3		66,1
Förslag 2027-2036		3,1	6,4	1,0	0,4	3,0	10,1	14,2	1,9	2,0	16,1	58,2
Förändring		4,1	0,5	2,1	3,8	4,4	2,7	0,1	0,5	1,3	16,1	7,9

8.2.3 Inventarier

Upplevelsenämnden har årligen haft 5 miljoner kronor avsatta för reinvestering av inventarier. Några år är summan något högre på grund av reinvestering av dyrare inventarier som eltåg, bokbuss, ismaskin etc. Som en del i uppdraget från kommunfullmäktige att minska kommunens

investeringsvolym åren 2027-2035 med 30 procent har en fördjupad översyn gjorts för att istället för de schablonmässiga 5 miljonerna per år få en mer exakt summa per år som utgår ifrån faktiska planerade reinvesteringar. Denna översyn har medfört att den totala summan för aktuella år kunnat minskas från 74 miljoner till 50,6 miljoner vilket uppgår till drygt 30 procent. För 2036 tillkommer en planerad investeringsbudget på 3 miljoner.

Två år står för 24 miljoner. 2028 är 10 miljoner avsatta för inventarier till Kultur Joar och 2032 planeras reinvestering av bokbuss och eltåg .

Belopp i mnkr	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	Total summa 10 år
Investeringsplan 2026-2035	5,5	8,2	15,0	5,0	7,0	18,8	5,0	5,0	5,0	5,0		79,5
Förslag 2027-2036		4,8	12,7	2,9	4,9	3,7	11,3	5,3	3,7	1,6	3,0	53,9
Förändring		3,4	2,3	2,1	2,1	15,1	6,3	0,3	1,3	3,4	3,0	25,6

8.2.4 Sammanställd skattefinansierad investeringsplan

Belopp i mnkr	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	Total summa 10 år
Investeringsplan 2026-2035	126,5	129,7	135,2	58,1	61,2	76,2	75,8	109,1	86,4	8,3		866,5
Förslag 2027-2036		122,2	83,4	28,9	30,3	156,7	171,4	19,5	5,6	3,6	19,1	640,7
Förändring		7,5	51,8	29,2	30,9	80,5	95,6	89,6	80,8	4,7	19,1	225,8

Konsekvensanalys utifrån KF:s uppdrag att minska investeringsplanen med 30 procent

Fastigheter

Investeringsramarna för fastigheter har föreslagits minska från 720,9 miljoner till **528,6 miljoner, vilket uppgår till drygt 25 procent.**

Minskningen utgörs av att

- en planerad sporthall till ny grundskola skjuts framåt i tiden då behovet bedöms finnas senare utifrån gällande befolkningsprognos och då en privat grundskola nu byggs i Storskogen.
- markeringsbeloppet för ny multihall minskats genom att ett större antal funktioner tagits bort i ett alternativt förslag.

Konsekvensen av förskjutningen av ny sporthall är att fler möjliga tider för föreningslivet skjuts framåt i tiden. Förskjutningen är dock naturlig utifrån att behovet av ny grundskola senarelagts. Behovet av fler ytor och tider för föreningslivet kan dock hanteras genom en byggnation av en multihall vid Idrottshuset.

Konsekvenserna av att minska markeringsbeloppet för en ny multihall bedöms som stora. Det alternativa förslag som tagits fram innebär i huvudsak en ren idrottshallsutbyggnad men kan fortfarande bli ett bra komplement för event- och lägerstaden. Det ursprungliga förslaget bedöms dock ge möjligheter att tydligt lyfta Enköping som eventstad för båda idrott, kultur och evenemang. Det skapar fler utrymmen för idrotten att växa i och att fler idrotter kan nyttja anläggningen samt bättre förutsättningar för verksamheten på plats i form av Fritidsbanken och fler förråd samt verkstad, men också vid eventuella samhällskriser som informationspunkt och uppsamlingsplats. Det ger också helt andra förutsättningar för evenemang i form av publikkapacitet, restaurang, konferensrum och mediautrymmen. Förvaltningen ser därför att det är prioriterat att vidhålla det ursprungliga markeringsbeloppet.

Inventarier och markanläggningar

Investeringsramarna för investeringsområdena inventarier och markanläggningar föreslås båda minskas med cirka 30 procent i enlighet med uppdraget.

Området inventarier har i huvudsak minskats utifrån att det nu finns en faktisk planering för respektive år mot tidigare schablonmässiga 5 miljoner per år. Minskningen bedöms därför genomförbar utan några större nu kända konsekvenser. Den konsekvens som kan uppstå är att det nu inte finns några marginaler för oförutsetta kostnader gällande inventarier om något oförutsett skulle uppstå under innevarande år. Detta behöver i sådana fall hanteras genom en tydlig prioritering mot planerade

investeringar som då får skjutas framåt och hanteras i där på kommande investeringsplan. Risken är också att kostnader för reparationer ökar på ett sätt som inte är ekonomiskt fördelaktigt.

Området markanläggningar har i huvudsak minskats genom att investeringar skjutits framåt i tiden. Vissa investeringar har också prioriterats bort där det bedömts möjligt. Förändringarna bedöms genomförbara utifrån vad som nu är känt, men en konsekvens kan bli att förskjutningarna medför försämrad kvalitet och service då de nu ska hålla längre än vad som tidigare planerats för. Vidare föreligger en risk att förvaltningen kan behöva lägga ökade medel på reparationer och underhåll för att förlänga livslängden på markanläggningar.

De minskade budgetramarna innebär också att möjligheten till utveckling generellt prioriteras bort.

8.3 Större investeringar efter 10-årsplanen

I takt med en fortsatt befolkningstillväxt kommer behov finnas av ytterligare anläggningar för kultur samt idrott och fritid. Detta gäller även för vissa kransorter utifrån beskrivningarna i den översiktsplan som är på väg att antas. När föreningslivet växer kommer det finnas ytterligare behov av till exempel konstgräs och hallar. Den kulturella infrastrukturen behöver också utvecklas i takt med en växande kommun genom till exempel fler meröppna bibliotek. Med fler äldre som lever längre behöver det också finnas ytor och lokaler som ger den målgruppen möjlighet till en aktiv och meningsfull fritid. Även mötesplatser för yngre som fritidsgårdar behöver följa kommunens utveckling.

Många av de anläggningar som nämnden idag nyttjar och hyr vidare till föreningslivet och andra är ålderstigna. Här krävs en tydlig plan för underhåll alternativt reinvestering genom en dialog mellan teknik- och serviceförvaltningen och upplevelseförvaltningen.

De olika idrottsförbunden har genom åren skärpt arenakraven för spel i de högre divisionerna vilket innebär att en följsamhet behöver finnas för att kommunens anläggningar ska vara ändamålsenliga och användbara för spel i högre divisioner. Om kommunens föreningar är framgångsrika kan detta komma att innebära ombyggnationer och/eller nybyggnationer.